СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Особливості проведення практичних робіт на уроках географії»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (*3 кредити*)

Освітньо-професійна програма	**Географія**
Спеціальність	014 Середня освіта (Географія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Ковбінька Галина Дмитрівна, к.геогр. н. https://terra.chnu.edu.ua/galyna-dmytrivna-hodan/
Контактний тел.	+380509129028
E-mail:	g.kovbinka@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	
Консультації	Очні консультації - вівторок 13.00 - 14.30 (за попередньою домовленністю); Онлайн консультації - четвер 14.40 - 15.30

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основною метою практичних робіт на уроках географії є закріплення на практиці й поглиблення набутих учнями теоретичних знань та формування в них ключових у системі шкільної географічної освіти умінь і навичок.

Завдання. Виходячи з цього можна виділити такі основні завдання практичних робіт з географії у 6–10 класах

- навчити учнів правильно користуватися географічними приладами та засобами вимірювання й фіксації різних природних процесів та явищ (нівеліром, метеорологічними приладами, компасом, планшетом тощо);
- закласти навички прийомів роботи з географічними картами (читати легенду карти, знаходити й демонструвати об'єкти географічної номенклатури, зіставляти, порівнювати між собою різні тематичні карти, характеризувати за допомогою карти відповідні об'єкти, процеси, явища тощо);
- сформувати уміння й навички роботи з контурними картами (правильно наносити й підписувати різні географічні об'єкти або райони поширення процесів і явищ, використовувати систему умовних позначень тощо);
- закріпити вміння розв'язувати географічні задачі (на визначення та переведення масштабу карт, вимірювання відстаней, визначення географічних координат об'єктів, розрахунки щодо поясного й місцевого часу, ресурсозабезпеченості тощо);
- розвинути вміння аналізувати характеристики природних та господарських об'єктів, процесів і явищ на прикладі своєї місцевості (фенологічні спостереження, календар погоди, опис об'єктів, складання планів, встановлення

взаємозв'язків між компонентами природи, дослідження грунтового профілю, екологічного стану тощо);

- удосконалити навички опрацювання та обробки статистичних даних і фактичних матеріалів;
- розвинути вміння характеризувати та порівнювати географічні об'єкти і явища за типовими планами (характеристика річки, типів клімату, природних зон, природних комплексів, видів забруднення, галузей господарства, економічних районів, країн світу тощо);
- навчити виявляти загальні географічні закономірності, встановлю вати причинно-наслідкові зв'язки й залежності, робити висновки та складати прогнози;
- закласти основи графічної грамотності (побудова графіків, секторних діаграм, складання схем та картосхем, заповнення узагальнюючих таблиць, креслення схематичних малюнків);
- розвивати елементи логічного й теоретичного мислення та творчі здібності школярів (шляхом порівняльного аналізу, класифікації, узагальнення та систематизації навчальної інформації);
- сформувати вміння працювати з додатковими джерелами географічної інформації (хрестоматіями, довідниками, енциклопедіями, електронними навчальними посібниками, інтернет тощо).

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ З ГЕОГРАФІЇ	
Тема 1	Роль та значення практичних робіт у шкільному курсі географії
Тема 2	Класифікація та види практичних робіт з географії **(картографічні, статистичні, польові, дослідницькі).**
Тема 3	Методика роботи з контурними картами та атласами на уроках географії**.**
Тема 4	Використання статистичних матеріалів у практичних роботах з географії
Тема 5	Організація спостережень у природі та їх роль у формуванні географічних знань
Тема 6	Методика роботи з географічними картами різного типу (топографічні, фізичні, тематичні).
МОДУЛЬ 2. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ	
Тема 1	Сучасні цифрові ресурси та ГІС-технології у практичних роботах з географії.
Тема 2	Планування та структурування уроку географії з урахуванням практичних робіт
Тема 3	Оцінювання результатів практичних робіт: критерії та підходи
Тема 4	Інтерактивні та дослідницькі методи під час проведення практичних робіт з географії.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу «Особливості проведення практичних робіт на уроках географії» залучається низка сучасних освітніх технологій, зокрема, електронне навчання, інформаційно-комп'ютерні технології, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних студентів іншими), інтегровані заняття.

Форми організації навчальної роботи загальні (групові/індивідуальні, аудиторні/позааудиторні); конкретні (лекції, практичні заняття, індивідуальна/групова консультація, виконання самостійних / індивідуальних дослідницьких завдань)

Під час вивчення курсу «Особливості проведення практичних робіт на уроках географії» доцільно використовувати наступні методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- словесні (лекція, бесіда з елементами дискусії, розповідь, пояснення) для проведення лекційних занять;
- наочні методи здебільшого використовуються для проведення практичних робіт, серед яких найпоширеніші такі: демонстрація, графічні методи, презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо;
- практичні заняття;
- екскурсії;
- навчально-рольова дискусія;
- проектний метод;
- аналіз джерел і літератури;
- візуальні та аудіовізуальні методи
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси-ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції та вебінари тощо).

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

***Поточний контроль*:** При вивченні дисципліни «Особливості проведення практичних робіт на уроках географії» рекомендується використовувати такі методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; підсумковий письмовий чи тестовий залік.
2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.
3. Додатково: звіти, реферати, проєкти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; поточний та підсумковий тестовий контроль; залік.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, написання модульних робіт, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Підсумковий контроль *– залік.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються не вчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання рубіжних контролів (модулів) відбувається за дозволом лектора за наявності документів, що підтверджують поважні причини. Студенти повинні всі роботи виконувати самостійно, без допомоги сторонніх осіб чи використання заборонених джерел (в тому числі різних девайсів). При дистанційному навчанні або онлайн-тестах заборонено користуватися матеріалами, які не передбачені правилами проведення оцінювання (наприклад, пошуковими системами, готовими відповідями тощо). У випадку виявлення таких порушень роботи не оцінюватимуться, а результати анульовуються.

Відвідування занять (як лекційних, так і практичних) є обов’язковим. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, академічна мобільність) навчання може відвідуватись індивідуально у формі онлайн при попередженні викладача.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi at-2023plusdodatky-31102023.pdf

Рекомендована література

1. Вітенко І. М., МарцинишинВ.А., Марцинишин Н. Г. Практичні роботи з географії, 8—9 класи: Метод, посібник на допомогу вчителю географії. — Тернопіль: СМП «Астон», 1999. N
2. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. Постанова

Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. 24.
3. Диференційовані дидактичні матеріали з географії. 6—10 класи. - Харків: Вид. група «Основа», 2007.
4. Кобернік С. Г. та ін. {Методика викладання географії в школі: Навчально-методичний посібник. — К.: Стафед-2, 2000.
5. Корнєєв В. П. Географія материків і океанів 7 клас: Посібник для вчителя. — Харків:Ранок, 2002.
6. Пасько Л. П., Сушко Г. І. Самостійні та практичні роботи з географії України (8 клас): Посібник для вчителів географії. -Вінниця: Антекс, 2001. Програма з географії для загальноосвітніх навчальних закладів 12-річної школи. — К: Перун, 2006.
7. Думанська Г. В., Назаренко Т. Г.. Практикум з курсу «Загальна географія». — Кам'янець- Подільський: Аксіома, 2007..
8. Думанська Г. В., Назаренко Т. Г.. Практикум з курсу «Географія материків і океанів». — Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2007.
9. СиротенкоА. Й. Економічна та соціальна географія України. 9 клас: Методичний посібник дія вчителя / А. Й. Си- ротенко, О. Г. Стадник. — Харків; Ранок, 2005.
10. В.Стаднік О.Г Географія материків і океанів:Методичний посібник для практичних робіт.-Харків: Ранок 2008
11. ТопузовО. М. Проблемне навчання географії в школі: теорія і практика. — К: Фенікс, 2007.

Інформаційні ресурси

1. Національний атлас України / за ред. Руденко Л.Г. - К.:ДНВП "Картографія", 2007 - Режим доступу : http://wdc.org.ua/atlas/default.html